

 Vlaanderen
is onderwijs & vorming

DEPARTEMENT
ONDERWIJS & VORMING

Waarom lezen wij? Samen naar een grote leessprong! *Het Leesoffensief*

An De Moor, ondervoorzitter van Het Leesoffensief
21 april 2022

Alambel: Vlaams onderzoek

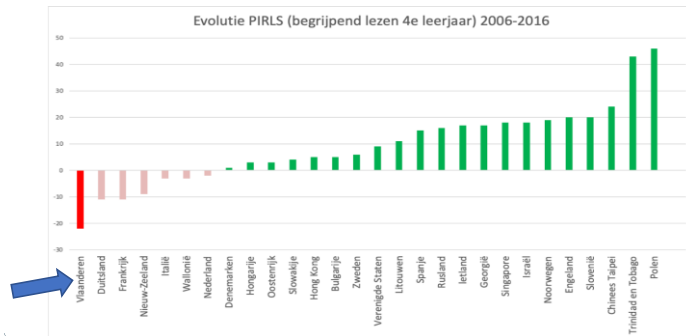
De factuur voor de toenemende laaggeletterdheid betalen wij allemaal

Achttagendinfo IOF

2

Alarmbel: PIRLS 2006-2016 bij 10-jarigen

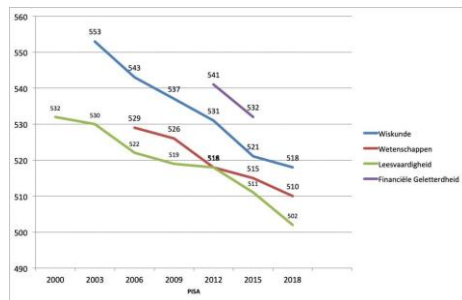
Alarmbel: PIRLS 2006-2016 bij 10-jarigen

Te weinig instructietijd voor taal en lezen

	2006	2016
% van totale instructietijd besteed aan lessen Nederlands en/of andere taalactiviteiten mbt het Nederlands	31%	26%
% van totale instructietijd besteed aan leesonderwijs en/of leesactiviteiten	15%	9%

Alarmbel: PISA 2018

De evolutie van het Vlaamse gemiddelde voor leesvaardigheid bij 15-jarigen

juli 2021

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR
MANAGEMENT
DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND
DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreeft: EEN LEESOFFENSIEF VOOR VLAANDEREN

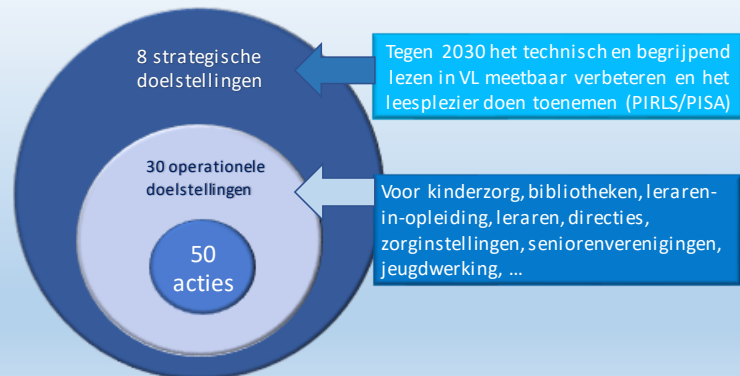
Samenvatting

Met deze mededeling geven de Minister van Onderwijs, de Minister van Cultuur en de Minister van Welzijn kennis van de adviesnota Een Leesoffensief voor Vlaanderen, waarvan de operationalisering start in het najaar van 2021 voor de periode 2021-2024. Deze adviesnota werd op vraag van de betrokken ministers opgesteld door een breed samengestelde kern- en stuurgroep vanuit de grote bezorgdheid over de achteruitgang op het vlak van leesvaardigheid en leesmotivatie. Om een echte leescultuur te creëren en duurzame langetermijneffecten te realiseren, is een geïntegreerde aanpak van leesvaardigheid en leesmotivatie evenals een meer structurele en langdurige samenwerking tussen diverse bevoegdheden vereist. De adviesnota kan, binnen de budgettaire mogelijkheden, de leidraad vormen voor een degelijk, geïntegreerd en beleidsdomein-overschrijvend leesbevorderingsbeleid voor de komende tien jaar.

november 2021

Actie-agenda van het Leesoffensief

Het LOF is rechtstreeks gelinkt aan Irish National Strategy to improve Literacy and numeracy

Drie pijlers = instrumenten

bewaken de kwaliteit en de coherentie doorheen alle leescontexten, schools én buitenschools (thuis, kinderopvang, vrije tijd, verenigingsleven)

1

Leeskader

leeskaders formuleren - voor elk onderwijsniveau en voor elke onderwijsvorm - de kwalitatieve doelstellingen inzake de kennis van het lezen (het zgn. "technisch lezen"), het begrijpend lezen en de leesmotivatie

Cf. de filmpjes

2

Leesscan

de tool die het elke crèche, school en socio-culturele vereniging mogelijk maakt een foto te nemen van de eigen leesaanpak en te zien hoe ze in hun werking ook of meer aandacht kunnen besteden aan (voor)lezen, leesomgeving, leescultuur

3

Vorming/professionalisering

een aanbod om het leeskader om te zetten in eigen (didactisch) handelen en/of de resultaten van de Leesscan te vertalen naar concrete acties en de uitbouw van lerende netwerken

LoS - An De Moor

10

Instrumenten: leeskaders en -scans

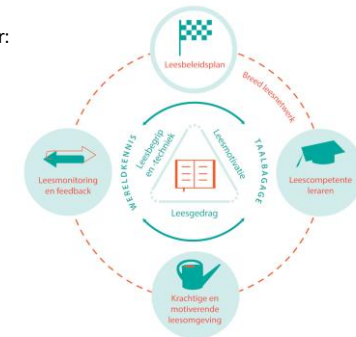
De leesscan voor het lager onderwijs is klaar:

www.leesscan.be

- *Wat zijn de sterktes in het leesonderwijs van jouw school?*
- *Waar liggen de noden en uitdagingen?*

Leesscans, leeskaders voor SO, ...:

ESF
INVESTEERT IN
JOUW TOEKOMST

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

DEPARTEMENT
ONDERWIJS & VORMING

11

Goedgekeurde acties Cultuur

Actie	Omschrijving	LOF-actie
Actie 1	Onderzoek naar de uitbreiding van Boekstart naar het kleuteronderwijs	18
Actie 2	Uitbreiding van het aanbod auteurslezingen naar scholen	34
Actie 3	Ontwikkeling van dynamisch lesmateriaal rond de literaire canon	32

Goedgekeurde acties Welzijn

- Sensibiliseringscampagne over “Taalstimulering en het belang van praten met jonge baby’s”
- Leermodule taalontwikkeling en -stimulering voor lokale teams van Kind en Gezin, Kinderopvang, Huizen van het Kind, ...
- Professionalisering van medewerkers in de Kinderopvang
- Vorming Consultatiebureau-artsen met 3 vormen in het najaar met focus op taalontwikkeling, meertaligheid en meertalig opvoeden

Goedgekeurde acties DOV budget 2021

Actie	Omschrijving	LOF-acties
Actie 1	Communicatieplan en vormgeving Communicatie-acties (Hotel Hungaria)	1, 11 en 50
Actie 2	Leesfonds (KANTL)	1
Actie 3	Auteursresidenties in TSO/BSO (Literatuur Vlaanderen)	33 en 34
Actie 4	(Voor)leesversterking na KOALA-test + link met Zomerscholen (Iedereen leest)	19

Partners (1): Hotel Hungaria

Partners (2): de KANTL

De KANTL wil met 'Leesfonds' de ontleding tegengaan

20.12.2021

Uit onderzoek (PISA en PIRLS) blijkt dat het niet goed gaat met de leesvaardigheid van onze jongeren. De Vlaamse Regering wil een inhaalbeweging realiseren met een groot Leesfonds.

Binnen het kader daarvan vormt de KANTL (de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren) als voortrekkersinstelling op te treden bij de oprichting van een Leesfonds.

Laatste nieuws
In juni 2021, vijf jaar na de oprichting van de Vlaamse Academie van Nederlandse Taal en Letteren (KANTL), werd een eerste 'Leesfonds' uitgeroepen.

Partners (3): Literatuur Vlaanderen

LITERATUUR VLAANDEREN

HOME > NIEUWS > IN DE KLIMAK > OPROEP: AUTEURS EN SCHOLEN GEZOCHT VOOR RESIDENTIES SCHOOLJAAR 2022-2023

OPROEP: auteurs en scholen gezocht voor residenties schooljaar 2022-2023

16 januari 2022

Literatuur Vlaanderen start met een oproep gericht naar scholen/residenties in het secundair onderwijs. Het is de bedoeling om in het schooljaar 2022-2023 een aantal scholen op te zoeken, om in het schooljaar 2023-2024 nog eens terug te komen. Literatuur Vlaanderen is nu op zoek naar auteurs en scholen die zich voor een dergelijk traject willen engageren.

CONTACT
Nina Heyndrickx
nina.heyndrickx@literatuurvlaanderen.be
0475 30 11 15

Partners (4): Iedereen leest

1 OVER
LEZEN

2 LEES-
INITIATIEVEN

3 LEES-
INSPIRATIE

Effecten op o.a.
woordenschatontwikkeling,
technisch lezen en
verhaalbegrip

Zoeken

Home > Over lezen > Nieuws

© Michel Devijver en Iedereen Leest

ONDERWIJS | VOORLEZEN
8 maart 2022

Met interactief voorlezen je lees- en taalbeleid op school versterken: stel jouw basisschool kandidaat!

Basisscholen kunnen zich tot 31 maart kandidaat stellen voor een piloottraject van Iedereen Leest dat focus op interactief voorlezen als bouwsteen in de uitrol van een doorgaande leeslijn op de hele school. Het traject start in september 2022 en loopt tot juni 2024 en kadert binnen het Leesoffensief.

Partners (5): VRT

Karen Donders, directeur Publieke Opdracht, Talent & Organisatie.

"Als VRT zien we het als onze maatschappelijke rol om mee onze schouders te zetten onder 'een Leesoffensief voor Vlaanderen'. Met tal van initiatieven willen we de taalverwerving en taalbeleving van de Vlaamse mediagebruikers stimuleren. We werkten het afgelopen jaar hard aan concrete acties om het leesvuur opnieuw aan te wakkeren. We zullen ook volgend jaar hiervoor blijven gaan. Want wie meer en beter leest, is beter in taal. En met taalvaardigheid vergroot je je maatschappelijke kansen. Lezen maakt al het andere leren mogelijk."

<https://www.vrt.be/nl/over-de-vrt/nieuws/2021/11/10/leve-het-lezen-vrt-taalavond-viert-plezier-in-taal-en-lezen/>

20

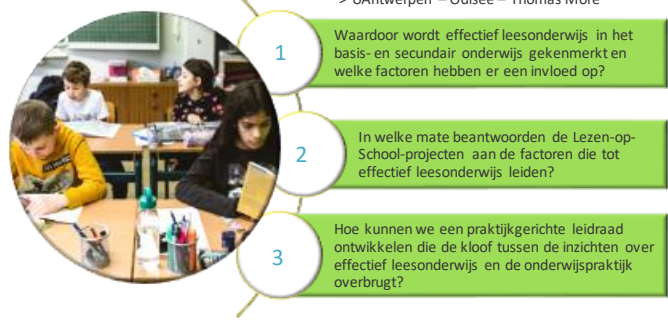
Partners (5): VVSG, LOP's, bibliotheken, VOCVO, Ouderkoepels, ...

25/06/2022 151

Het LOF is rechtstreeks gelinkt aan het OBPWO-onderzoek: Lezen op school

- Les in lezen: effectief leesonderwijs in 344 basis- en secundaire scholen
> UA Antwerpen – Odisee – Thomas More

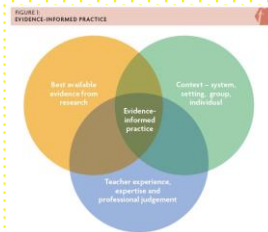
2
2

Belang van evidence-informed onderwijs en dus ook aandacht aan taalcompetentie (cf. Taalunie)

”Taalcompetentie is het geheel aan talige **kennis, vaardigheden** (o.a. begrijpend lezen) en **attitudes** (o.a. leesmotivatie) dat nodig is om geschreven, gesproken en multimodale teksten te begrijpen, te evalueren en te gebruiken”

→ **geïntegreerd** toepassen van de 4 talige vaardigheden (Luisteren, lezen, spreken, schrijven)

Belang van leerkrachtgedrag

“Reading motivation research indicates that teachers can play a critical role in persistently stimulating their students’ intrinsic reading motivation (e.g., Gambrell, 1996; Guthrie, 2008; Guthrie, McRae, & Klauba, 2007; Santa et al., 2000)”

MAAR ... zijn al onze leraren

- vaardige, bevoegen lezers?
- vaardig in het aanbieden van effectief interactief en strategisch lesonderwijs?
- ambassadeurs van leesplezier?
(cf. doctoraat Iris Vansteelandt, AP & UGent)

Belang van voorbereiding tot lezen in kleuteronderwijs: expertise van prof. Wim Van Den Broeck (VUB) e.a. i.v.m.

Hoor je de klank /s/ in Sssssssint? Vijf praktische tips uit onderzoek om met vierjarigen aan klankbewustzijn te werken.

door Belevensvereen 23/11/2016 blog over onderzoek naar kleuteronderwijs

- http://taalunieversum.org/sites/tuv/files/downloads/technisch_lezen_in_het_basisonderwijs.pdf
- <https://kleuterpewijs.wordpress.com/2016/11/23/hoor-je-de-klank-s-in-ssssssssint-vijf-praktische-tips-uit-onderzoek-om-met-vierjarigen-aan-klankbewustzijn-te-werken/>

Belang van samenwerking bib's en scholen

lezen
STICHTING LEZEN

Tijdschrift Lezen Over Stichting Lezen

Leesbevordering & literatuureducatie Onderzoek Publicaties Nieuws Agenda

Bibliotheken en scholen werken samen om lezen te bevorderen

Een groot deel van de basisscholen en middelbare scholen investeert in leesbevordering, door samen te werken met de openbare bibliotheek.

Website van het LOF:

<https://www.onderwijs.vlaanderen.be/nl/directies-en-administraties/onderwijsinhoud-en-leerlingenbegeleiding/leesoffensief>

an.demoor@ond.vlaanderen.be
an.demoor@kuleuven.be

Bibliografie

- ▶ Geudens, A., Schraeyen, K., Taelman, H., Trioen, M., Casteleyn, J., Simons, M., & Smits, T.F.H. (2021). Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten; Praktijkids voor taalondersteuning in het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Antwerpen: Universiteit Antwerpen (<https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/taaltrajecten/praktijkids/>)
- ▶ Gobyn, S., Merchie, E., De Bruyne, E., De Smedt, F., Schiepers, M., Vanbuel, M., Verstedden, P., Van den Branden, K., Ghesquière, P., & Van Keer, H. (2019). Sleutels voor effectief begrijpend lezen. Inspiratie voor een eigentijdse didactiek in het basisonderwijs. Brussel: Vlor (<https://www.vlor.be/publicaties/praktijkgericht-onderzoek/sleutels-voor-effectief-begrijpend-lezen>)
- ▶ Houtveen, A., van Steensel, R., & de la Rie, S. (2019). De vele kanten van leesbegrip. Literatuurstudie naar onderwijs in begrijpend lezen in opdracht van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek en de Inspectie van het Onderwijs. Den Haag: NWO. (<https://www.nwo.nl/documents/nro/peil-onderwijs-leesvaardigheid--houtveen-van-steensel--de-la-rie-2019---reviewstudie-begrijpend-lezen>)
- ▶ Taalunie (2019). Effectief onderwijs in begrijpend lezen. Acties voor beter leesbegrip en meer leesmotivatie. Den Haag: Taalunie (<https://taalunie.org/publicaties/17/effectief-onderwijs-in-begrijpend-lezen>)